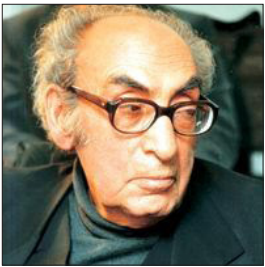


از آن همه دیروز / بازخوانی تاریخ

مرد مکتب‌های ادبی



رضا سیدحسینی ۲۲ مهر ۱۳۰۵ در اردبیل به دنیا آمد. بعد از گذراندن تحصیلات مقدماتی به مدرسه پست و تلگراف تهران رفت و مشغول تحصیل در رشته ارتباطات دور شد. برای تکمیل مطالعات خود به پاریس رفت و مدتی نیز در دانشگاه U.S.C آمریکا به تحصیل فیلم‌سازی پرداخت. بعد از بازگشت به ایران، به فراگیری عمیق تر زبان فرانسه و فارسی نزد استادانی همچون عبدالله توکل، پژمان بختیاری و نائل خانلری پرداخت. او بر زبان فرانسه تسلطی شگفت داشت و انگلیسی و ترکی استانبولی را نیز کاملاً آشنا بود. سیدحسینی طی دوره‌های متمادی سردبیری مجله سخن را بر عهده داشت. نخستین ترجمه جدی اش کنایی در زمینه روان‌شناسی بود با عنوان «پیروزی فکر» که ۲۰ بار تجدید چاپ شد. رؤیای عشق از ماکسیم گورکی، لایم لایت اثر چارلی چاپلین، طاعون اثر آلبر کامو، آخرین اشعار نازلم حکمت، ضد خاطرات و امید از آندره مالرو، و در دفاع از روشنفکران اثر ژان پل سارتر از جمله ترجمه‌های سیدحسینی‌اند. او سرپرست و عضو اصلی تألیف و ترجمه مجموعه شش جلدی «فرهنگ آثار» بود. کمتر متفکر و نویسنده‌ای، همچون سیدحسینی به طور مداوم حضور فعال و تأثیرگذار در عرصه فرهنگ و ادبیات ایران داشته است. یکی از مشهورترین آثارش کتاب دوجلدی «مکتب‌های ادبی» است که بارها و بارها تجدید چاپ شده است. رضا سیدحسینی مترجم پیشکسوت در سال ۱۳۸۰ عنوان چهره ماندگار را به خود اختصاص داد. در سال ۲۰۰۰ نیز نشان شوالیه پالم آکادمیک فرانسه را در حوزه ادبیات از آن خود کرد. رضا سیدحسینی سرانجام ۱۱ اردیبهشت سال ۱۳۸۸ در سن ۸۳سالگی درگذشت.

خودزنی / محیط‌زیست

آخرین جرعه این جام تهی را تو بنوش

ایسانا نوشته است: مدیر دفتر برنامه‌ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه از شروع حفاری‌ها برای انتقال ۵۰میلیون متر مکعب آب از سد کانی سبب‌به‌دریاچه ارومیه خبر داد. مسعود تجربشی درمورد طرح انتقال آب دریای خزر به دریاچه ارومیه، نیز گفت: انتقال از خزر در جلسات کارگروه به لحاظ زیست محیطی مورد توجه قرار نگرفت ولی به منظور اطمینان، رئیس‌جمهور از وزارت نیرو خواستند به کمک مشاورین خارجی این مسئله را عمیق‌تر بررسی کنند. درحال حاضر نیز وزارت نیرو با کمک مشاورین خارجی در حال بررسی ابعاد زیست محیطی مسئله است.

وی با بیان اینکه مطالعات پروژه انتقال آب دریای خزر حدود دو تا سه سال و اجرای آن نیز حداقل هشت سال طول می‌کشد، افزود: اگرچه حدود یک سال و نیم از شروع مطالعات این طرح گذشته، اما از آنجا که ستاد احیای دریاچه ارومیه مکلف به احیای این دریاچه تا سال ۱۴۰۲ شده است، نمی‌تواند ۸ سال منتظر اجرای این طرح بماند. بنابراین انتقال آب خزر در برنامه عملیات اجرایی ستاد برای احیای دریاچه ارومیه قرار نداشته‌ولی وزارت نیرو مطالعات خود را به جد در این زمینه ادامه می‌دهد. به گفته تجربشی وزارت نیروی خواهد اطمینان کامل داشته‌باشد که اگر ۱درصد هم به لحاظ زیست محیطی امکان انتقال آب خزر وجود دارد، این طرح را مورد بررسی قرار دهد. علت اینکه این پروژه در مصوبات ستاد نیست این است که ستاد تا ۱۴۰۲ مصوبه دارد که تراز دریاچه را به حد مشخصی برساند.

مدیر دفتر برنامه‌ریزی و تلفیق ستاد احیای دریاچه ارومیه همچنین درباره طرح انتقال آب بین‌حوزه‌ای ارس به دریاچه ارومیه اظهار کرد: چون این پروژه هزینه بسیاری را طلب می‌کرد و امکان جایگزین کردن آب‌های داخلی وجود داشت، ارس از طرح‌های انتقال بین‌حوزه‌ای حذف شد. وی با اشاره به اینکه طرح انتقال آب از سد کانی سبب‌به‌دریاچه ارومیه در جریان است، گفت: برای انتقال حدود ۵۰۶میلیون متر مکعب آب از پشت مخزن سد کانی سبب‌به‌دریاچه ارومیه یک تونل با قطر نهایی ۵/۵متر طراحی شده که مجموعاً ۳/۳۵کیلومتر طول تونل است که خود به دو بخش ۲۱کیلومتری خروجی و بخش ورودی ۱۴ کیلومتری تقسیم شده است. دو دستگاه TBM خریداری شده که اولین دستگاه این هفته شروع به حفاری کرده‌و دومین دستگاه در آخر سال به کشور می‌رسدو احتمالاً اوایل سال آینده شروع به حفاری می‌کند تا طبق برنامه در ۱۳۹۸ آب به دریاچه ارومیه برسد.

تجربشی در پایان با بیان اینکه این سد در حدود ۱۵ کیلومتری جنوب شرقی شهرستان پیرانشهر قراردارد که ۵۰ متر ارتفاع و ۳۳۰میلیون متر مکعب حجم مخزن دارد، اظهار کرد: در مصوبه‌ای در زمینه احیای دریاچه ارومیه گفتیم آب این سد به جای اینکه در کشاورزی استفاده شود، بهتر است به دریاچه ارومیه انتقال یابد… نمی‌دانم چرا با خواندن این خبر یاد ضرب‌المثل «کلاه به کلاه کردن» می‌افتم. اینکه آب را از جایی برداریم و روانه جای دیگری کنیم مشکل را حل می‌کند؟ برای اینکه طی تابستان آینده دریاچه ارومیه دوباره خشک نشود تمهیدی اندیشیده‌ایم؟ با آنچه ستاد احیای دریاچه ارومیه در پی اجرای آن است، داد مردم در منطقه‌ای دیگر از بی‌آبی یا کم‌آبی بلند نمی‌شود؟ آب در سرزمین ما همواره اندک بوده‌و حالا روز به‌روز کمتر می‌شود. امیدوارم این طرح واقعاً به احیای دریاچه ارومیه کمک نکند و فقط برای تسریع در روند امور (!) و اثبات وظیفه‌شناسی دولت و عمل به تعهدات انتخاباتی در دست اقدام نباشد. خدا کند.



فارسی را پاس بداریم

عزم راسخ صدا و سیما در نابودی زبان فارسی

دوستان و همکاران عزیزم در روزنامه الکترونیک تابناک گاهی دچار اشتباهات فاحسی می‌شوند که نمی‌دانم باید به حساب چه چیزی بگذارم‌شان؛ عجله و شتاب کار روزنامه یا بی‌اطلاعی از درست و غلط آنچه می‌نویسند؟ یکی دو روز پیش در یکی از صفحات روزنامه مطالبی خواندم که در آن آمده بود: «۱۳۹۰ رای موافق به طرح یک فوریتی اقدام متناسب و متقابل جمهوری اسلامی ایران، آخرین تیر مخالفان توافق هسته‌ای را هم ناامید کرد». خواندم و دوباره خواندم اما نفهمیدم «آخرین تیر مخالفان توافق هسته‌ای را ناامید کرد» یعنی چه؟ مگر تیر ناامیدی می‌شود؟ تیر به خطا می‌رود و امید ناامید می‌شود. اینکه ما بنویسیم «… آخرین تیر مخالفان توافق هسته‌ای را ناامید کرد» نشان‌دهنده بی‌توجهی به اصل بدیهی «تطابق نهاد و گزاره» است که بنده پیش از این در این ستون چند بار به آن پرداختهام. احتمالاً این دوستان می‌خواسته‌اند بنویسند: «۳۹ رای موافق به طرح یک فوریتی اقدام متناسب و متقابل جمهوری اسلامی ایران، سبب شد آخرین تیر مخالفان توافق هسته‌ای هم به خطا

نان داغ کباب داغ / تازه‌های نشر

مانی؛ پیامبر روشنی و رنگ

کتاب «ادبیات مانوی» ۲۶ سال بعد از مرگ مولف منتشر شد

کتاب «ادبیات مانوی»، اثر مشترک مهرداد بهار و ابوالقاسم اسماعیل‌پور، گزارش دست‌نوشته‌های متنوّز پارسی میانه و پهلوی اشکانی از آثار مانی و مانویان است. در این کتاب به زندگی مانی و آثار و پژوهش‌های مانوی هم‌پرداخته شده است. تصویرهایی از هنر مانوی و بحثی در تاریخ اندیشه‌های گنوسی هم‌بخش‌های تکمیلی کتاب محسوب می‌شود. در مراسم رونمایی این کتاب، ابوالقاسم اسماعیل‌پور با گرمی‌داشت یاد استاد خود، مهرداد بهار، گفت: «کار روی کتاب حاضر در سال ۱۳۶۷ و در خانه استاد بهار آغاز شد. آن زمان در دوره دکتری فرهنگ و زبان‌های باستانی دانشجوی ایشان بودم و به تشویق ایشان کار گزارش متن‌های مانوی را دنبال می‌کردم تا اینکه بعد از یک سال به استاد پیشنهاد کردم که جستار در ادبیات مانوی به‌صورت یک کار مشترک پژوهشی درآید. کار را طبق وسواس‌های عملی دکتر بهار ادامه دادیم‌و حاصل، کتابی است که منتشر شده است. متأسفانه امروز نه استاد بهار نزدما هستند و نه ناشر خوش‌ذوق و دقیق کتاب، محمد زهرایی».

دکتر پدراژ مان‌فریب با اشاره به‌نوع تقسیم‌بندی کتاب گفت: «این اثر به‌فردی به‌دقت نوشته‌شده‌و چنان با دقت منتشر شده‌است که هر آنچه در مورد مانویت بخواهید فوری می‌توانید پیدا کنید‌و خاصه بخش تاریخ گنوسیسیم آن گوهر گرانبهایی است که نظیر ندارد. من تا به حال منبعی را ندیده‌ام که این‌طور جامع و دقیق به ارائه اطلاعات در باره گنوسیسیم پرداخته‌باشد. هم‌زنده‌یاد بهار خوش‌قلم بود و هم دکتر اسماعیل‌پور نویسنده توانایی است. مهرداد بهار، مجموعه‌ای بود از دانش‌های اسطوره‌شناسی، زبان‌شناسی، زبان‌های باستانی، تاریخ و فلسفه و مشخص است که فردی با آن جامعیت، وقتی قصد نوشتن می‌کند، سطرهای درخشانی به‌یادگار می‌گذارد».

قریب‌در ادامه به زندگی مانی اشاره کرد پدراژ اور شد: «آنچه در زندگی مانی اثر زیادی گذاشت محل تولد و خانواده‌ای است که در آن بزرگ شد. مانی ۲۴ آوریل ۲۱۶ میلادی جایی نزدیک تیسفون در استان

گردش روزگار برعکس است



تنها صداست که می‌ماند… (فروغ فرخزاد)

با کاروان حله / اخبار هنر

دوبازیگر ایرانی در نقش بروسلی و پولانسکی

محمد میرعلی اکبری از اجرای نمایش «پولانسکی» بر اساس زندگی واقعی این فیلم‌ساز، کارگردان دوبازیگر مشهور فرانسوی – لهستانی در مجموعه تئاتر شهر خبر داد. او درباره این اثر به خبرنگار هنر آنلاین گفت: چهار سال است درباره رومن پولانسکی تحقیق می‌کنم. علاقه‌مند بودم سه‌گانه‌ای از سه شخصیت معروف پولانسکی، فاللاچی و پاژولینی داشته باشم. او ادامه داد: گام اول پولانسکی بود. مهرماه امسال طرح

این اثر را به سالن سایه مجموعه تئاتر شهر ارائه دادم که خوشبختانه پذیرفته شد. از آن زمان تمام داده‌هایم را جمع‌آوری و نمایشنامه اولیه را نوشته‌ام، اما هنوز کار روی متن ادامه دارد. میرعلی اکبری با بیان اینکه به چهار مقطع از زندگی این فیلم‌ساز می‌پردازد توضیح داد: دوره اول کودکی پولانسکی در آشنوتس و از دست دادن مادرش در اتاق گاز است، دوره دوم به زندگی او در لهستان و سخت‌گیری‌های دولت کمونیستی این کشور اختصاص دارد. مرحله سوم رابطه عاشقانه و ازدواج با شرون تیت است که توسط گروه شیطان پرست چارلز استون به قتل رسید. این کارگردان تئاتر، در مورد آدم‌های تأثیرگذار در زندگی پولانسکی و نقش آن‌ها در این نمایش یادآور شد: ارتباط خاص او با پدرش در این نمایش بسیار پررنگ است. از دیگر افراد مهم بروسلی است که به او کونگ‌فو می‌آموخته. بعد از اتفاقی که برای همسرش رخ می‌دهد بروسلی نقش مهمی در زندگی پولانسکی ایفا می‌کند. به گفته میرعلی اکبری تمرین‌های این نمایش از بهمن ماه آغاز می‌شود و احسان فلاحت‌پیشه نقش پولانسکی و مجید آقا کریمی نقش بروسلی را ایفا خواهد کرد.

دود از دلم برآمد، دادی بده دلم را
در بر رخ چه بندی؟ بگشای مشکلم را
عیمم کنند یاران در عشقت ای پربرخ
دیوانه ساز بر خود یاران عاقلم را…
(اوحدی مراغه‌ای، قرن هفتم، غزلیات)

سوت‌بان



ادبیات مانوی
مهرداد بهار / ابوالقاسم اسماعیل‌پور
نشر کارنامه
قیمت: ۶۵ هزار تومان
صفحه ۵۰۷

آسورستان، از پدر و مادری که از شاهزادگان اشکانی بودند و از اکیاتان به آنجا مهاجرت کرده بودند به دنیا آمد. پدرش به فرقه معتسله که یک فرقه روحانی بود گرویده بود.

اگرچه این فرقه پایبند به دین مسیح بود، باورهای آن‌ها زیر نفوذ گنوسیسیم قرار داشت. پدر مانی از ۴ سالگی، وی را در معرض آموزه‌های خاص آن فرقه عرفانی قرار داد و به نظر من تر تربیت دوران کودکی روی شخصیت و باورهای آتی مانی بسیار مؤثر بود. یکی دیگر از پدیده‌های مهم

زندگی مانی، وجود یک همزاد است. مانی سه بار درباره این همزاد که آن‌را نیز جمیک می‌خواند صحبت کرده‌است

که از دنیای روح به او پیغام می‌داده است.»

هوشنگ رهنما، دیگر سخنران نشست، با طرح بخشی

از تاریخ حرکت‌های دانشجویی که به بازگرداندن تعدادی

از دانشجویانی ایرانی دانشگاه‌های انگلستان، از جمله

مهرداد بهار، به ایران منجر شد، خاطر نشان کرد: «تکلیف

مدنی خودمی‌دانم که نه‌تنها به عنوان مخاطب و خواننده

کتاب ادبیات مانوی، نه‌تنها به عنوان همکار و دانشگاهی، بلکه به‌عنوان عضو کوچک خانواده علمی، فرهنگی و انسانی شادروان مهرداد بهار، از دکتر اسماعیل‌پور به‌خاطر میراث‌داری شایسته‌اش در

ارتباط با این اثر مشترکشان با آن شادروان، از صمیم قلب سپاسگزاری کنم».

محمدشکری فومشی، به عنوان آخرین سخنران با اشاره به اهمیت کتاب مذکور در حوزه مطالعات

مانوی گفت: «این کتاب به استاد و دانشجو می‌آموزد که وقتی با یک متن پارسی یا هر متن کهن دیگر

رویه‌رو شدند، چگونه باید آن را به فارسی روان برگردانند و روی آن پژوهش انجام دهند».

مجید سرسنگی از خانه هنرمندان رفت



«مجید سرسنگی» مدیرعامل خانه هنرمندان ایران از سمت خود استعفا داد. به گزارش روابط عمومی خانه هنرمندان ایران، نشست شورای عالی خانه هنرمندان ایران یکشنبه ۱۹ مهرماه در محل این خانه برگزار شد. در این نشست که با حضور رئیس و اعضای شورای عالی خانه هنرمندان ایران برگزار شد، با درخواست استعفای مجید سرسنگی که برای دومین بار به این شورا ارائه شده بود، موافقت شد. در

این نشست همچنین مقرر شد تا انتخاب گزینه جدید برای سمت مدیرعامل، دکتر «محمد سریر» رئیس شورای عالی خانه هنرمندان ایران، نیابتاً سرپرستی امور و انجام وظایف مدیرعامل را بپذیرد. متن کامل مصوبه این شورا به قرار زیر است: «شورای عالی خانه هنرمندان ایران علی‌رغم عدم موافقت کلیه اعضای خود با استعفای جناب آقای دکتر مجید سرسنگی، نهایتاً پس از استماع سخنان، استدلال‌ها و اصرار ایشان، استعفای مدیرعامل خانه هنرمندان ایران را که برای بار دوم تسلیم این شورا شده بود، مورد پذیرش قرار داد. این شورا از خدمات ارزنده و نقش سازنده دکتر مجید سرسنگی در دوران تصدی مسولیت مدیرعاملی خانه هنرمندان ایران قدرانی کرد و این دوران را از جمله ی پر بارترین دوران این مرکز فرهنگی و هنری دانست. این شورا همچنین مقرر کرد که تا جمع‌بندی در خصوص گزینه‌های تصدی این پست و تعیین مدیرعامل جدید، جناب آقای دکتر محمد سریر، رئیس شورای عالی خانه هنرمندان ایران، نیابتاً سرپرستی امور و انجام وظایف مدیرعامل را بپذیرد.» هنوز درباره علت استعفای دکتر سرسنگی مطلب باخبری منتشر نشده است.

از تنوین دادن به کلمه خواهش از کوره به در برد این است که در اواخر دهه پنجاه کسی نمی‌گفته خواهشا!

نویسندگان محترم در بدو امر، ویس از آن گردانندگان صحنه فیلم‌برداری سریال کیمیا حواس‌شان به این نبوده که باید مراقب باشند لحن آدم‌ها در این سریال یادآور زبان کوچه و بازار مردم در دهه پنجاه شمسی باشد نه اینکه مبلغ غلط‌های یکی دو دهه اخیر زبان فارسی باشد. البته ما از این دست مشکلات در سریال‌ها و فیلم‌هایمان کم نداریم. یادش به خیر!! چند سال پیش که سریال «معصومیت از دست رفته» ساخته دوداد موراد باقری از تلویزیون پخش می‌شد- یادم نیست در کدام قسمت سریال - خانمی خطاب به خانم دیگری می‌گفت: «مشکل تو چیست؟ بوی پیاز داغ یا ارد‌های من؟» شاخ درآوردیم از این همه خوش‌ذوقی نویسنده و کارگردان که حواسشان به این نبوده که در صدر اسلام در سرزمین حجاز کلمه انگلیسی «Orde» به گوش کسی آشنا نبوده…